

Vergaderjaar 1986–1987

19545

Opheffing van de Raden van Arbeid

Nr. 11

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 11 juni 1987

1. Algemeen

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de opmerkingen, die een aantal fracties naar aanleiding van de memorie van antwoord heeft gemaakt.

De leden van de fractie van het C.D.A. hebben tot mijn genoegen met instemming kennisgenomen van mijn bereidheid om de uitgangspunten voor de toekomstige herziening van de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid uiteen te zetten. Ook met betrekking tot het voorstel van wet zelve hebben zij voldoende informatie ontvangen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie zijn evenwel van mening dat het kabinet nog onvoldoende het voornemen om thans over te gaan tot opheffing van de Raden van Arbeid als autonome uitvoeringsorganisaties motiveert. Zij hebben voornamelijk de opvatting dat aan het wetsvoorstel thans geen behoefte bestaat.

Ook de leden van de V.V.D.-fractie hebben onvoldoende argumenten aangetroffen om het tot nu toe ingenomen standpunt in positieve zin te wijzigen. Ik heb met teleurstelling kennis genomen van de opvattingen van laatstgenoemde fracties. In deze nota wil ik nogmaals mijn beweegredenen om te komen tot dit wetsvoorstel uiteenzetten.

Ik zou op deze plaats allereerst nog een kanttekening van procedurele aard willen maken naar aanleiding van een vraag van de leden van de V.V.D.-fractie over de brief van de Vereniging van Raden van Arbeid van 23 maart 1987 aan de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zij vragen waarom geen gebruik is gemaakt van de door de Vereniging verstrekte gegevens en waarom de voorkeur is gegeven aan gegevens uit andere bron.

Naar aanleiding hiervan merk ik het volgende op. Ter voorbereiding van de memorie van antwoord zijn van de kant van het departement enige vragen van feitelijke aard voorgelegd aan de SVB en de Vereniging van Raden van Arbeid. Gevraagd is om in onderling overleg een gezamenlijke reactie aan het departement te doen toekennen. Helaas konden de SVB en de Vereniging op een aantal onderdelen niet tot een eensluidend

antwoord komen. Met name ging het daarbij om de vraag naar het aantal kinderen van 18 jaar en ouder dat voor de overgangsregeling in het kader van de Wet op de studiefinanciering in aanmerking komt. In de memorie van antwoord heb ik daarom voor een zodanige redactie gekozen dat zowel voor de zienswijze van de Vereniging als voor die van de SVB ruimte werd gelaten. In tegenstelling tot datgene wat deze leden, in navolging van de Vereniging, beweren, is derhalve niet de voorkeur gegeven aan cijfers uit andere bron.

Overigens zijn er vanuit het departement ter voorbereiding van deze nota opnieuw enige concrete feitelijke vragen aan de SVB en de Vereniging voorgelegd. Deze keer hebben Bank en Raden alle antwoorden in een gezamenlijke reactie aan het departement doen toekomen. Voor wat betreft het aantal kinderen van 18 jaar en ouder voor wie recht op kinderbijslag bestaat, kan gemeld worden dat dit overeenkomt met de schatting welke door de SVB in eerste termijn is verstrekt. Achteraf bezien is het derhalve juist geweest dat ik mij op dit onderdeel niet uitsluitend op de informatie van de Vereniging heb gebaseerd.

Ook voor het overige behoeft de vraagstelling van de leden van de V.V.D.-fractie nuancering. De Vereniging schrijft in haar brief aan de vaste commissie alleen, dat op enkele cijfermatige punten geen aandacht is besteed aan de door haar geleverde cijfers. Van de reactie van de Vereniging heb ik, zoals de V.V.D.-leden hebben kunnen constateren, wel degelijk uitvoerig gebruik gemaakt.

Op de overige kanttekeningen, die de leden van de V.V.D.-fractie alsmede de leden van de P.v.d.A.-fractie naar aanleiding van deze brief maken, kom ik elders in deze nota nog terug.

1.1. Toekomstige herziening van de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid

In het voorlopig verslag hebben de leden van de meeste fracties de wens kenbaar gemaakt het voorstel tot opheffing van de Raden van Arbeid als autonome uitvoeringsorganen mede te kunnen beoordelen tegen de achtergrond van de voornemens van het kabinet met betrekking tot de herziening van de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid. In de memorie van antwoord heb ik kort aangegeven in welke richting en aan welke uitgangspunten het kabinet bij die herziening denkt en heb ik de daarbij aan te houden fasering aan de Kamer uiteengezet.

Met het verstrekken van dat inzicht wordt niet beoogd met de Kamer thans een inhoudelijke discussie aan te gaan over de mogelijke integratie van de uitvoering van het totaal van de sociale zekerheid. Met de leden van de P.v.d.A.-fractie ben ik van mening dat de behandeling van dit wetsvoorstel niet het meest geëigende moment is om deze inhoudelijke discussie te voeren. In de memorie van antwoord heb ik aangegeven dat naar het oordeel van het kabinet hierover thans nog geen inhoudelijke discussie kan worden gevoerd. De gedachtenvorming omtrent de regionale uitvoeringsstructuur heeft zich in eerste aanleg bepaald tot het aangeven van een richting, de uitgangspunten en een zekere fasering. Genoemde uitgangspunten betreffen niet slechts de uitvoering van de demografische verzekeringen, doch liggen ten grondslag aan het gehele proces van de herziening van de uitvoeringsorganisatie. De veronderstelling van de leden van de C.D.A.-fractie, dat de uitgangspunten niet voldoende in samenhang zouden worden toegepast, is naar mijn oordeel dan ook niet terecht.

Bij een verdere uitwerking is het noodzakelijk de opvattingen van de sociale partners te kunnen betrekken, mede gelet op het feit dat een veel omvattende en ingrijpende herziening van de uitvoeringsstructuur een breed maatschappelijk draagvlak vraagt. Dit laatste in reactie op een opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie.

Wat betreft de reikwijdte van de herziening van de uitvoeringsorganisatie, ik reageer hiermee op terzake gestelde vragen van de leden van de C.D.A.-fractie, moet onderscheid gemaakt worden tussen de reorganisatie aan de top en de reorganisatie aan de voet.

Versterking van het toezicht op de uitvoering van de werknemersverzekeringen en de demografische verzekeringen, de verantwoordelijkheden in dat verband van zowel de overheid als het georganiseerde bedrijfsleven en de situering van het fondsbeheer – voor dat laatste vragen de leden van de V.V.D.-fractie en van de fractie van de P.v.d.A. in het bijzonder de aandacht – zijn zaken die hun beslag moeten krijgen bij de reorganisatie aan de top. Dit onderdeel van de reorganisatie heeft prioriteit. Aan een daartoe strekkende herziening van de Organisatiewet Sociale Verzekering wordt, zoals de Kamer bekend is, reeds geruime tijd gewerkt. Het blijkt een moeilijke opgave te zijn om een structuur te vinden die recht doet aan de door de overheid, de Sociale Verzekeringsraad (SVr) en de uitvoeringsorganen gedeelde verantwoordelijkheid voor de beheersing van het uitvoeringsproces. In dat verband zij nog wel vermeld dat de leden van de C.D.A.-fractie terecht hebben aangenomen dat het toezichthoudende niveau de goedkeuringsbevoegdheid over de wijze van uitvoering blijft behouden. In de terzake op te stellen adviesaanvraag (in de vorm van een concept wetsvoorstel) aan de SVr zullen ook de uitvoeringsaspecten betrekking hebbend op de relatie tussen het beleidsniveau en het uitvoeringsniveau, op de kosten van uitvoering en van de automatisering en op de informatievoorziening aan de orde komen. Dit in antwoord op een vraag van de leden van de C.D.A.-fractie.

Een aparte passage wil ik wijden aan het al dan niet koppelen van het fondsbeheer aan de uitvoering. Naar mijn oordeel is het op zich zelf verantwoord om de uitvoeringsorganisatie de ten behoeve van de uitvoering gecollecteerde middelen zelf te laten beheren; dit komt ook naar voren uit het feit dat de ziekengeldkassen en de wachtgeldfondsen door elke bedrijfsvereniging afzonderlijk worden beheerd. Wel is het mijn overtuiging dat het beheer van de centrale fondsen op landelijk niveau moet worden gesitueerd.

Zoals het kabinet de Kamer al eerder heeft meegedeeld, bestaat het voornemen de reorganisatie aan de voet te laten volgen op de reorganisatie aan de top. De totale reikwijdte van de reorganisatie van de uitvoeringsorganisatie omvat derhalve de top en de voet van de sociale verzekeringen (werknemersverzekeringen en demografische verzekeringen) alsmede de herziening van het arbeidsvoorzieningsapparaat. Naar aanleiding van een vraag van de leden van de C.D.A.-fractie merk ik op dat er evenwel geen plannen in voorbereiding zijn een informatienetwerk te creëren tussen Bank, bedrijfsverenigingen en gewestelijke arbeidsbureaus. Zoals ik al eerder opmerkte was het niet mijn opzet met het gestelde in de memorie van antwoord een aanzet te geven tot een inhoudelijke discussie over een definitieve regionale uitvoeringsstructuur. Door de richting aan te geven waarin de gedachtenvorming van het kabinet gaat, heb ik beoogd te onderbouwen dat de opheffing van de Raden van Arbeid als autonome uitvoeringsorganisaties en de verandering in districtskantoren overeenstemt met de structuur die het kabinet voorstaat. Overigens wil ik nogmaals benadrukken dat dit voorstel op zijn eigen merites berust.

Wel stel ik vast dat van de zijde van de leden van de C.D.A.-fractie met instemming is gereageerd op de denkbeelden van het kabinet omtrent een regionale uitvoeringsstructuur. Ook de leden van de fractie van de P.v.d.A. hebben blijk gegeven van instemming met de uitgangspunten van cliëntgerichtheid, beheersbaarheid, centrale beleidsbepaling gepaard aan coördinatie en regionale gevalshandeling. In aanvulling wensen deze leden de opvattingen van het kabinet te vernemen over de rol van de

sociale partners en andere maatschappelijke groeperingen. In dit verband wil ik verwijzen naar mijn eerder gedane uitlatingen in het kader van de overdracht van de werknemersverzekeringen. Het kabinet zal zijn standpunt hierover bepalen na afronding van de discussie in de Stichting van de Arbeid.

Alsdan valt ook te bezien of voor de overgedragen werknemersverzekeringen een afzonderlijk volledig geprivatiseerd uitvoeringstraject moet worden gecreëerd. De leden van de V.V.D.-fractie hebben zeer kritisch op de denkbeelden van het kabinet gereageerd. De kern van de kritiek is dat het kabinet geen «grand design» van de toekomstige uitvoeringsorganisatie in al zijn facetten heeft gepresenteerd. In de memorie van antwoord is – in het vorenstaande is daar ook reeds op gewezen – voldoende duidelijk gemaakt dat dit ook geenszins de bedoeling was. Naar mijn oordeel is dit ook niet noodzakelijk voor de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel. Ik ben teleurgesteld door de opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie waarin de denkbeelden van het kabinet worden gekwalificeerd als vrijblijvend, solitair en plotseling opkomend. De kwalificaties doen geen recht aan de ernst waarmee het kabinet de reorganisatie van de uitvoeringsorganisatie opvat.

Naar aanleiding van de door de leden van de V.V.D.-fractie gemaakte kanttekeningen met betrekking tot de ontkoppeling van de uitvoeringsstructuur van de werknemersverzekeringen van die van de demografische verzekeringen wil ik opmerken dat het kabinet hiermee heeft willen aangeven dat eerst – inhakend op een aantal externe factoren – de reorganisatie van de uitvoeringsstructuur van de demografische verzekeringen aan de orde is en daarna de reorganisatie van de uitvoering van de werknemersverzekeringen. Het kabinet is tot deze cesuur gekomen vanuit het besef dat een integrale reorganisatie op korte termijn niet mogelijk en wenselijk is – ik heb dat in de memorie van antwoord uitvoerig toegelicht – en vanuit de overweging dat een reorganisatie van de uitvoering van de demografische verzekeringen thans op grond van eigen merites gewenst is. De leden van de C.D.A.-fractie kunnen zich met deze aanpak verenigen.

2. De strekking van het wetsvoorstel

2.1. Overwegingen van het kabinet

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben uit de beantwoording van het voorlopig verslag de indruk gekregen dat het kabinet verwacht dat de uitvoering van de demografische verzekeringen als zodanig tot een aanzienlijke verlichting van de uitvoeringsorganisaties zal leiden. Daarnaast achten de leden van de P.v.d.A.-fractie het argument dat een goede automatisering alleen kan worden opgezet en ingevoerd in de voorgestelde structuur niet juist. Deze leden herhalen hun zienswijze dat dit wetsvoorstel geen behoud van werkgelegenheid tot gevolg heeft.

De leden van de V.V.D.-fractie hebben in het kabinetsstandpunt geen zwaarwichtige redenen aangetroffen om thans tot opheffing van de Raden van Arbeid over te gaan. Zij vragen zich in dat verband af of er wellicht verborgen overwegingen van het kabinet zijn; zij noemen een eventueel gebrek aan bestuurders uit de kring van sociale partners ten behoeve van de Raadscolleges.

Naar aanleiding hiervan merk ik het volgende op. Het voorstel om de Raadscolleges op te heffen is ingegeven door de verwachte ontwikkelingen in de uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekeringen. Ten tijde van het indienen van dit wetsvoorstel ging het daarbij met name om de afschaffing van het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 jaar en ouder, de automatisering van de administratie van de kinderbijslag en de vervanging van de kinderbijslagformulieren door mutatieformulieren.

Onderkend is op dat moment dat er bij de uitvoering van de AOW en de AWW in de toekomst enige stijging van de personeelsbehoefte zou kunnen optreden. Genoemd zijn toen reeds het per 1 april 1988 affectief worden van de inkomenstoets voor het recht op toeslag in de AOW, de vanaf 1 januari 1987 ingevoerde gelijke behandeling van gehuwd en ongehuwd samenwonenden en de toekomstige herstructurering van de nabestaandenregeling.

Sindsdien is deze prognose op een aantal onderdelen bijgesteld. Daarbij zijn er zowel «plussen» als «minnen» te constateren. Enerzijds is de overgangsregeling met betrekking tot het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 jaar en ouder, die niet onder de studiefinanciering vallen, uitgebreider geworden dan aanvankelijk in de bedoeling lag. Dit heeft tot een vergroting van de personeelsbehoefte geleid. Anderzijds zal met name de automatisering van de AOW/AWW-administratie tot een forse verdergaande vermindering van de werkgelegenheid leiden.

Per saldo zal, zoals blijkt uit het overzicht op pagina 5 van de memorie van antwoord, de totale personeelsvermindering bij de Raden nog meer bedragen dan ten tijde van de indiening van dit wetsvoorstel werd voorzien.

De leden van de P.v.d.A-fractie stellen in dat verband nog enkele vragen met betrekking tot de toekomstige werklust. Zij wensen recente gegevens te ontvangen over de aantallen kinderen van 18 jaar en ouder voor wie recht op kinderbijslag is blijven bestaan. Voorts vragen zij of het waar is dat in die gevallen het recht op kinderbijslag niet eenvoudig is vast te stellen. Ook stellen zij prijs op nadere informatie over de consequenties van wijzigingen in het recente verleden en in de nabije toekomst in de AOW en over voorgenomen wijzigingen in de wettelijke nabestaandenregeling.

Inmiddels zijn cijfers bekend over de aantallen fysieke kinderen van 18 jaar en ouder, voor wie over het vierde kwartaal 1986 kinderbijslag is betaald.

Over het vierde kwartaal 1986 is tot en met einde maart 1987 daadwerkelijk kinderbijslag uitbetaald voor:

35 189	studerende kinderen
10 878	werkloze schoolverlaters
265	huishoudkinderen

Voor de goede orde zij erop gewezen dat het werkelijke aantal kinderen hoger zal komen te liggen. In een aantal gevallen is het nader onderzoek nog niet afgerond. Daarnaast is er in het vierde kwartaal sprake geweest van een overgangssituatie. In een aantal gevallen is een verzoek om studiefinanciering ingediend terwijl recht op kinderbijslag bestaat. Het is te verwachten dat bij de omzetting van voorschotbetalingen in een definitieve toekenning door de Centrale Directie Studiefinanciering alsnog een aantal studerenden niet voor studiefinanciering in aanmerking zal komen. Op dat moment zal in het merendeel van de gevallen naar verwachting alsnog een aanvraag voor kinderbijslag worden ingediend. Daar staat tegenover dat het aantal werkloze kinderen voor wie recht op kinderbijslag bestaat telkenjare in het vierde kwartaal een piek vertoont. Het gaat immers veelal om schoolverlaters die de school bij aanvang van de zomervakantie hebben verlaten en die, indien zij bij het begin van het daarop volgende kwartaal nog werkloos zijn, aanspraak kunnen maken op een RWW-uitkering.

Voor wat betreft de uitvoerbaarheid van de overgangsregeling kan het volgende worden opgemerkt. Ten gevolge van de overgangssituatie, zoals hiervoor beschreven, zijn ook de Raden geconfronteerd met een groot aantal aanvragen voor kinderbijslag voor kinderen, voor wie recht op studiefinanciering bestaat. Dit heeft tijdelijk tot een aanzienlijke verzwaring van de werkzaamheden geleid.

In de structurele situatie zal de vaststelling van het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 jaar en ouder qua moeilijkheidsgraad vergelijkbaar zijn met die in de oude situatie. Wel zal voortaan moeten worden beoordeeld of er geen aanspraak op studiefinanciering gemaakt kan worden. Nagegaan moet worden of er geen sprake is van een door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen erkend onderwijstype. Dit is als een complicerend aspect te beschouwen, dat echter veelal slechts éénmalig aan de orde is. Het is overigens te verwachten dat het erkenningenbeleid van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen op termijn tot meer duidelijkheid op dit punt zal leiden. Een meer definitieve schatting van het werkgelegenheidseffect van de overgangsregeling is nog niet te geven. Op deze plaats zij volstaan met een verwijzing naar de schatting van ± 60 arbeidsplaatsen in de memorie van antwoord.

Voor wat betreft de veranderingen in de uitvoering van de AOW kan meegedeeld worden dat het effectief worden van de inkomenstoets met ingang van 1 april 1988 naar verwachting op termijn een positief werkgelegenheidseffect van ± 80 arbeidsplaatsen zal hebben. De invoering van gelijke behandeling van gehuwden en ongehuwd samenwonenden heeft tot op heden een te verwaarlozen positief effect op de werkgelegenheid bij de Bank en de Raden voor Arbeid gehad.

Ten aanzien van de komende herstructurering van de wettelijke nabestaandenregeling kan gemeld worden dat de verzending van een adviesaanvraag aan de Emancipatieraad en aan de Sociaal-Economische Raad (SER) nog dit jaar te verwachten is. In het kader van deze nota wil ik hier niet op vooruitlopen. Wel kan worden opgemerkt dat de aanpassing van de wettelijke nabestaandenregeling aan de maatschappelijke ontwikkelingen naar verwachting tot een meer gecompliceerde regeling zal leiden.

Ik wil in dit verband voorts nog nadrukkelijke wijzen op het volgende: de leden van de P.v.d.A.-fractie wekken de suggestie dat het kabinet verwacht dat de uitvoering van de demografische verzekeringen minder complex zou worden. Dit is echter nimmer beweerde. Het kabinet heeft nooit ontkend dat de uitvoering van de AOW als gevolg van de nieuwe structuur meer bewerkelijk zou worden. In de parlementaire besluitvorming is de wenselijkheid om wijzigingen aan te brengen in het systeem van de wettelijke ouderdomsverzekering afgewogen tegen de daaraan verbonden toeneming van uitvoeringslasten.

Wel zal de uitvoering van de AKW door het afschaffen van het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 jaar en ouder, ondanks de getroffen overgangsregeling, naar de mening van het kabinet relatief eenvoudiger worden. Het aantal bewerkelijke gevallen zal immers verhoudingsgewijs en in absolute zin sterk verminderen.

De gehele uitvoering van de demografische verzekeringen zal met een aanzienlijk kleiner personeelsbestand kunnen plaatsvinden.

De toekomstige omvang van de werkorganisatie en de eisen, die aan die organisatie moeten worden gesteld, rechtvaardigen naar mijn mening niet het laten voortbestaan van 22 autonome Raden met een eigen bestuurscollege. De schaalomvang per Raad zal bovendien zodanig zijn dat het per Raad organiseren van staftaken een verspilling zou betekenen. Daarnaast zal de ontwikkeling van het uitvoeringsproces tot een steeds grotere verwevenheid van SVB en Raden leiden. In de volgende subparagraaf van deze nota kom ik daar nog eens uitvoerig op terug.

Voorts zou ik nogmaals op de andere voordelen van het onderhavige wetsvoorstel willen wijzen. In de eerste plaats valt te noemen de mogelijkheid om te komen tot een gecoördineerd personeelsbeleid. Op dit onderdeel wordt de motivering van het kabinet door de leden van de P.v.d.A.-fractie niet juist weergegeven. De voordelen welke aan het onderhavige voorstel zijn verbonden liggen niet in de sfeer van de werkgelegenheid maar in de sfeer van het personeelsbeleid. Het gaat derhalve niet om het voorkomen van een verlies van arbeidsplaatsen,

maar het gaat er hierbij om, bij een gegeven verlies aan arbeidsplaatsen, zoveel mogelijk gedwongen ontslagen te voorkomen. Dit dient plaats te vinden door een optimaal gebruik van de mogelijkheden om het huidige personeelsbestand in te zetten voor die werkzaamheden, die in de toekomstige organisatie moeten worden verricht. Dit gecoördineerde personeelsbeleid kan eerst in een geïntegreerde organisatie volledig totstandkomen.

Uiteraard kunnen ook binnen de bestaande structuur afspraken gemaakt worden over een gecoördineerd personeelsbeleid, maar het behoeft geen betoog dat een dergelijk beleid eerst optimaal kan worden gevoerd wanneer kan worden uitgegaan van één geïntegreerde organisatie. Dit mede in reactie op opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie.

Voorts moeten in dit verband gemeld worden de voordelen in termen van toezicht. De SVr houdt immers in de nieuwe situatie rechtstreeks toezicht op de gehele uitvoering van de demografische verzekeringen. Hiervoor zijn nogmaals de overwegingen van het kabinet uiteengezet. Verborgene motieven, zoals de leden van de V.V.D.-fractie suggereren, heeft het kabinet niet. De suggestie dat een motief gelegen zou kunnen zijn in de overweging dat er in de toekomst onvoldoende bestuurlijke capaciteit bij sociale partners zou zijn, moet ik van de hand wijzen. Het is mij ook niet duidelijk op grond van welke aanwijzingen deze leden tot deze suggestie zijn gekomen. Overigens zij er in dit verband nogmaals op gewezen dat de centrales van werknemers- en werkgeversorganisaties, die de leden voor de Raadscolleges voordragen, de zienswijze van het kabinet met betrekking tot zowel de voorgestelde integratie van Bank en Raden, alsook ten aanzien van het anticiperen op de toekomstige reorganisatie van de uitvoering aan de voet onderschrijven. Dit is zowel in het unanieme advies van de SER als nadien in de brief van de Stichting van de Arbeid aan de vaste commissie naar voren gekomen.

2.2. Toekomstige structuur van de uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekeringen

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en de V.V.D. gaan in op de toekomstige structuur van de uitvoeringsorganisatie. De leden van de P.v.d.A.-fractie stellen dat er naast het voorstel van het kabinet andere opties zijn, te weten fusie dan wel versterking van de coördinerende taak van de Vereniging en een beperking van de taken van de Bank. Zij werken met name het laatste alternatief in hun bijdrage verder uit.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen zich af, waarom de Raden als autonome organisaties moeten worden opgeheven, terwijl zij nu juist voldoen, aldus deze leden, aan de doelstelling van een cliënt-gerichte en op regionale schaal georganiseerde uitvoeringsorganisatie.

Voorts gaan zij met name in op de plaats en de betekenis van de automatisering in de toekomstige uitvoeringsorganisatie.

Naar aanleiding hiervan merk ik het volgende op. In de visie van het kabinet dient het accent van de uitvoering in de regio te liggen. Het kabinet is van oordeel dat deze doelstelling, gezien de ontwikkelingen op het terrein van de uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekeringen, in één geïntegreerde organisatie gerealiseerd moet worden. Kernpunt is daarbij één werkverband bestaande uit een hoofdkantoor en een aantal districtskantoren. In de nieuwe opzet – welke reeds op hoofdlijnen door Bank en Raden is besproken – zal, na de automatisering van de AOW/AWW-administratie, de gevalsbehandeling van ingezetenen volledig in de regio kunnen plaatsvinden. Voor het hoofdkantoor resteren dan coördinerende taken en taken, die uit efficiency-overwegingen niet versnipperd kunnen worden uitgevoerd.

Er zal derhalve in het geïntegreerde kader, conform de wens van de leden van de P.v.d.A.-fractie, een duidelijke vermindering van de uitvoerende taken bij het hoofdkantoor tot stand komen.

Het is verder de bedoeling om de gevalsbehandeling van niet-ingezetenen vanwege de complexiteit van het internationaal sociaal zekerheidsrecht onder te brengen in een aparte organisatorische eenheid. Ook dit sluit aan bij de suggesties van de leden van de P.v.d.A.-fractie.

In deze opzet is enerzijds de cliëntgerichtheid door middel van een ver doorgevoerde decentralisatie gewaarborgd, terwijl anderzijds een grote doelmatigheid kan worden bereikt door centralisatie van staftaken, met name gaat het daarbij om het sturen van het proces van automatisering en het inspelen op en het voor de uitvoeringspraktijk toepasbaar maken van nieuwe regelgeving. Voorts kan in dit verband nog genoemd worden het anticiperen op nieuwe ontwikkelingen die de uitvoeringspraktijk voor de demografische verzekeringen en aanverwante terreinen (belastingen bij voorbeeld) raken. Dit zijn werkzaamheden die nu deels door de Bank en deels door de Vereniging en de afzonderlijke Raden worden uitgevoerd.

Voor wat betreft de betekenis van de computer, met name de leden van de V.V.D.-fractie gaan hierop in, merk ik nog het volgende op. Het is deze leden ongetwijfeld uit eigen waarneming bekend dat de computer als instrument in organisaties, waar zeer grote aantallen identieke administratieve handelingen worden verricht, niet meer is weg te denken. Dit mag natuurlijk niet betekenen dat de computer centraal komt te staan. Het belang van de automatisering is gelegen in de voordelen van dienstverlening aan de cliënten enerzijds en van doelmatigheid ook wat betreft de aanwending van de collectieve middelen, anderzijds.

Het is verder op zich juist dat in de automatiseringsontwikkeling sprake is van een decentrale en niet meer, zoals voorheen, van een centrale aanpak. Het gaat hierbij echter om decentralisatie in die zin dat er een centraal punt is, waar alle gegevens worden opgeslagen, die vanuit de districtskantoren, waar de gevalsbehandeling plaatsvindt, via terminals, aangesloten op de centrale computer, kunnen worden opgevraagd.

Het geheel van werkzaamheden, dat het proces van de uitvoering vormt, zal derhalve steeds meer tot één organisatorisch geheel worden. Het ligt ook daarom in de rede om de werkorganisaties samen te voegen. Daarom kan de voorgestelde reorganisatie ook niet bereikt worden door een versterking van de coördinerende werkzaamheden van de Vereniging.

Op het niveau van de werkorganisatie is er, dit naar aanleiding van een opmerking van de leden van de P.v.d.A.-fractie, wel degelijk sprake van een fusie. De Bankorganisatie en de afzonderlijke Raden zullen samengevoegd worden tot één nieuw concern. In dat opzicht zijn aan het onderhavige wetsvoorstel voor de Raden en de Bank consequenties verbonden. De nieuwe uitvoeringsstructuur is dan ook niet in de eerste plaats als een vergrote SVB te beschouwen maar veeleer als een totaal nieuwe organisatie bestaande uit een hoofdkantoor, dat centrale en coördinerende taken verricht, en districtskantoren, waar de gevalsbehandeling plaatsvindt. In bestuurlijk opzicht echter is de consequentie dat autonome Raadscolleges hiermee niet in overeenstemming zijn; het geheel staat immers onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de nieuwe uitvoeringsorganisatie.

Dit impliceert niet dat de computer in de nieuwe opzet centraal staat. Waar het in dit verband om gaat is dat de voordelen voor de cliënt, die voortvloeien uit een geautomatiseerde administratie, in het nieuw voorgestelde bestuurlijke kader optimaal kunnen worden geëffectueerd.

Voor wat betreft het toekomstige aantal districtskantoren trekken de leden van de C.D.A.-fractie de conclusie dat het aanvankelijke doelmatigheidscriterium niet meer zal worden gehandhaafd.

De opvatting van deze leden onderschrijf ik niet. In het onderhavige wetsvoorstel is erin voorzien dat de SVB districts- en hulpkantoren instelt en de verdeling van werkzaamheden regelt.

Overigens blijkt uit de voorgenomen overheveling van werkzaamheden naar de districtskantoren in het kader van de nieuwe geïntegreerde organisatie dat het alle betrokken geledingen ernst is om tot een resultaat te komen dat uit oogpunt van doelmatigheid en cliëntgerichtheid als het meest wenselijk is te beschouwen. Daarnaast zal ook de SVr zijn goedkeuringsbeleid met betrekking tot de verdeling van werkzaamheden tussen het hoofdkantoor en de districtskantoren, naar mijn verwachting, met name baseren op de criteria van cliëntgerichtheid en doelmatigheid. In dit opzicht kan ik dan ook de visie van de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat, voor wat betreft het bepalen van het aantal districtskantoren en het inrichten van de verdere werkwijze met betrekking tot het houden van spreekuren, geen taak voor de wetgever aanwezig is, volledig onderschrijven.

In de toekomstige opzet wordt er door de overdracht van werkzaamheden derhalve een verdergaande decentralisatie gerealiseerd. De districtskantoren die de aanvraagformulieren in ontvangst nemen zijn bevoegd om beslissingen te nemen met betrekking tot de toekenning, de intrekking en de beëindiging van de uitkeringen. Ook met betrekking tot terugvorderingen kunnen zij zelfstandig beslissen. De vertegenwoordiging in beroepszaken kan eveneens vanuit het districtskantoor plaatsvinden. De werkzaamheden op het hoofdkantoor zullen in dit kader met name bestaan uit het vervullen van staftaken zoals het toepasbaar maken van nieuwe regelgeving voor de uitvoeringspraktijk, het signaleren van jurisprudentie en dergelijke.

Het is zeker niet de bedoeling dat vanuit het hoofdkantoor sprake is van een gedetailleerde sturing van de werkzaamheden in de districtskantoren via circulaire. Er dient sprake te zijn van districtskantoren die in grote mate van zelfstandigheid het uitvoeringsproces in de regio kunnen verzorgen. In dat opzicht ontwikkelt dit deel van de uitvoeringsorganisatie zich in de richting, welke het kabinet voor de lange termijn voor ogen staat. Dit laat onverlet dat, daar waar bij de vervulling van staffuncties door samenbundeling schaalvoordelen kunnen worden behaald, werkzaamheden op het hoofdkantoor worden geconcentreerd.

De zinswijze van de leden van de V.V.D.-fractie dat het onderhavige voorstel centralistisch van aard zou zijn deel ik dan ook niet. Evenmin is er in mijn visie sprake van strijdigheid ter zake van het door het kabinet gevoerde beleid met betrekking tot decentralisatie. Dit in reactie op een opmerking van de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Zowel de leden van de fractie van de P.v.d.A. als die van de V.V.D. merken op dat de automatisering ook door goede coördinatie binnen de Vereniging te realiseren zou zijn. Daarbij doelen deze leden kennelijk op de automatisering van de AKW-administratie. In dit verband dient te worden opgemerkt dat tijdens het – aanvankelijk door de Vereniging gecoördineerde – proces van automatisering van de AKW-administratie de initiërende en coördinerende rol van de SVB is toegenomen als gevolg van de complexiteit van het project. De laatste en tevens meest ingrijpende fase van de automatisering van de AKW-administratie geschiedt dan ook onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Bank en de Vereniging, mede met inschakeling van bij de Bank aanwezige deskundigheid. Het is echter zeer wel te verdedigen dat de coördinatie van dit proces binnen één geïntegreerde organisatie eenvoudiger geweest zou zijn.

Ten behoeve van het functioneren van het landelijk netwerk in het kader van de automatisering van de AKW-administratie en ten behoeve van de toekomstige automatisering van de AOW/AWW-administratie is begin dit jaar bij de Bank een computerconfiguratie geïnstalleerd die tot één van de grootste van het land behoort.

Ten aanzien van de automatisering van de AOW/AWW-administratie is sprake van een door de SVB geïnitieerd project dat indringend de organisatie van Bank en Raden zal wijzigen, niet alleen per organisatieonderdeel maar juist ook in onderlinge samenhang. Het zou naar mijn

mening ongewenst zijn om een dergelijk proces te verdelen tussen de Raden van Arbeid, ook al zou er sprake zijn van een optimale coördinerende rol door de Vereniging van Raden van Arbeid, en de SVB.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen zich in verband met hun voorgesteld alternatief af, of de gevalsbehandeling voor mensen, die in het buitenland verblijven, tot een aantal jaren geleden niet bij de Raden was gelokaliseerd. Met ingang van 1 januari 1976 is er inderdaad sprake geweest van een sterke verschuiving in de taakverdeling. Dit betrof echter niet de aanvragen van mensen die in het buitenland wonen. Die categorie aanvragen is steeds door de Bank behandeld, althans voor de AOW- en AWW-pensioenen.

In de taakverdelingsbeschikking was vastgelegd, dat de Bank de gevalsbehandeling verrichtte, indien de aanvrager van de AOW- of AWW-pensioen tevens aanspraak had op een uitkering waarvan de behandeling bij de Bank lag, zoals bijvoorbeeld ingevolge de Invaliditeitswet of de Ouderdomswet 1919. De liquidatie van de Invaliditeitswet had tot gevolg, dat vanaf 1 januari 1976 geen rentes meer werden toegekend, maar dat de aanspraken werden afgekocht. De Bank en de Vereniging van Raden van Arbeid hebben destijds in een gezamenlijk verzoek een voorstel ingediend tot wijziging van de taakverdeling tussen Bank en Raden, om dit negatieve effect voor de Bank te compenseren. Het voorstel betrof de gevalsbehandeling van pensioenaanvragen AOW en AWW van ingezetenen in die gevallen, waarin mogelijk toepassing van een verdrag inzake sociale zekerheid of van een EG-Verordening nodig zou zijn.

Over het voorstel om deze gevalsbehandeling bij de Bank te concentreren heeft de SVr positief advies uitgebracht. De taakverdelingsbeschikking werd vervolgens in die zin aangepast. Dit impliceert inderdaad dat de voorgenomen verdeling van de werkzaamheden na de integratie zal overeenstemmen met de situatie van vóór 1976. Ten aanzien van de AKW verricht de Bank alleen de gevalsbehandeling voor degenen, die in het buitenland wonen en bovendien al een pensioen of uitkering van de Bank ontvangen, zoals bijvoorbeeld AOW- en AWW-pensioenen, rentes IW of Ouderdomswet 1919. De overige aanvragen van in het buitenland wonende kinderbijzlaggerechtigden worden door de Raden behandeld.

De leden van de P.v.d.A.-fractie noemen nog als voordeel van hun variant dat de SVr als toezichthouder op zowel de SVB als de Raden zou functioneren. In de door hen gesuggereerde opzet zou evenwel het huidige getrapte toezicht op de Raden blijven bestaan.

Eén van de voordelen van de nieuwe opzet voor een geïntegreerde organisatie is dat het toezicht geheel bij de SVr komt. Dit is één van de aanvullende overwegingen om te komen tot de opheffing van de Raden en de omvorming van deze organen tot districtskantoren van de SVB. Alleen in die opzet kan de SVr rechtstreeks toezicht houden op de gehele uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekeringen.

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en de V.V.D. stellen voorts, in navolging van de eerder gememoreerde brief van de Vereniging van Raden van Arbeid, dat in de memorie van antwoord van het onderhandelingsproces tussen Bank en Raden een karikaturale weergave wordt gegeven. Zij vragen verder naar voorbeelden waaruit naar voren komt dat er onvoldoende coördinatie tussen de Raden plaatsvindt.

De leden van de P.v.d.A.-fractie menen uit de gekozen redactie af te kunnen leiden dat gesteld is dat de SVB slagvaardiger zou functioneren dan de Raden van Arbeid.

In de memorie van antwoord en in deze nota is uitvoerig aangegeven dat een aantal ontwikkelingen op het terrein van de demografische verzekeringen noodzaakt tot grote organisatorische veranderingen en een

betere organisatorische afstemming. In de visie van het kabinet dient daar vanuit één bestuurlijk kader op te worden ingespeeld. In dit verband is gesproken over de noodzaak van organisatorische eenduidigheid en slagvaardigheid. Met deze formulering, is op geen enkele manier een diskwalificatie gegeven van het functioneren – nu of in het verleden – van Bank of Raden. Evenmin is hieruit af te leiden dat de SVB slagvaardiger zou optreden dan de Raden. Aangegeven is slechts dat, daar waar er in organisatorisch opzicht sprake is van een grote en toenemende verwevenheid, één bestuurlijk kader moet worden gecreëerd. Zolang er sprake is van 23 autonome organen zal de sturing van alle veranderingsprocessen, waarvoor dit deel van de uitvoeringsorganisatie komt te staan, complexer zijn en zal de besluitvorming zich over een langere periode uitstrekken, ook al zou sprake zijn van een optimale coördinerende rol door de Vereniging van Raden van Arbeid. De suggestie dat hier een karikatuur van de feitelijke situatie is weergegeven is dan ook niet juist.

Zoals hiervoor aangegeven, heb ik eventuele verschillen in uitvoeringspraktijk tussen de Raden onderling niet als motief voor de thans aanhangige voorstellen willen gebruiken. Het komt mij dan ook niet wenselijk voor om voorbeelden aan te dragen, zeker niet vanuit de individuele gevalsbehandeling. Overigens kan het belang van een goede coördinatie en een daarmee samenhangende éénduidige gevalsbehandeling niet genoeg worden onderstreept. Recentelijk heb ik bijvoorbeeld uitvoerig en langdurig met de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid contact gehad over het uitvoeringsbeleid ten aanzien van de kinderbijslagrechten van buitenlandse werknemers. Met name vanuit de belangenorganisaties voor buitenlandse werknemers werden regelmatig klachten geuit. De Vereniging spreekt in de brief aan de vaste Commissie in dit verband van het ontstaan van interessante jurisprudentie als gevolg van verschillen in de wettoepassing tussen de Raden. Eenduidigheid in wettoepassing moet naar mijn mening uitgangspunt zijn in een organisatie. De rechtszekerheid van burgers is er niet mee gebaat als deze eenduidigheid door een gang naar de beroepsrechter moet worden afgedwongen. Uiteraard erken ik volledig het belang van de jurisprudentie voor de uitvoeringspraktijk. Het zou daarbij echter moeten gaan om toetsing van wettoepassing, welke door in beginsel alle Raden wordt gedragen.

2.3. Adviescolleges

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hechten aan regionale adviescolleges. Zij noemen met name de cliëntgerichtheid als een argument. Voorts blijven zij de mening toegedaan dat de samenstelling van de colleges moet worden verbreed.

De cliëntgerichtheid dient naar mijn mening naar voren te komen in de opzet van de uitvoeringsorganisatie. Van belang is daarbij een regionale spreiding van de districtskantoren. In de districtskantoren dienen de cliënten voor hun gehele gevalsbehandeling terecht te kunnen en daarop dient het takenpakket van het districtskantoor te worden toegesneden. Daarin is in de toekomstige structuur voorzien. Juist waar het gaat om discretionaire bevoegdheden, bijvoorbeeld met betrekking tot de terugvordering, is coördinatie van het beleid gewenst. Indien de besluitvorming daarover ter advisering zou worden voorgelegd, is het ontstaan van verschillen tussen regio's niet denkbeeldig.

In de pleidooien, die tot dusver zijn gehouden ten gunste van regionaal samengestelde adviescolleges, wordt steeds de nadruk gelegd op de aanwezigheid van regionale verschillen. Vanuit die optiek heb ik bezwaren tegen dergelijke adviesinstanties. Deze bezwaren heb ik een en andermaal toegelicht. Ik zou mij eventueel een pleidooi voor dergelijke adviescolleges kunnen voorstellen, geredeneerd vanuit het oogpunt van spreiding van verantwoordelijkheden, voortvloeiende uit een regionale gevalsbehande-

ling. In dat kader zou een tripartiet samengesteld adviescollege kunnen worden verdedigd, waarbij deskundigen door diverse maatschappelijke groeperingen zouden worden aangewezen.

2.4. Overige vragen

De leden van de P.v.d.A.-fractie kwalificeren de beantwoording van hun suggesties met betrekking tot een uitbreiding van de taken van de Raden ten aanzien van gepensioneerden als oppervlakkig. Deze zienswijze heeft mij verbaasd. Ik heb naar mijn mening de aangedragen suggesties op een zakelijke wijze beoordeeld en ben helaas tot de conclusie moeten komen dat deze niet overgenomen konden worden. Voorkomen moet worden dat in de richting van deze uitvoeringsorganen verwachtingen worden gewekt, die later niet waargemaakt kunnen worden. Het toebedelen van nieuwe taken kan eerst na zorgvuldige afweging van alternatieven worden overwogen. Het verschuiven van bestaande taken naar de Bank en Raden betekent dat andere organisaties deze niet meer zullen verrichten. Ook dat is een zorgvuldig afwegingsproces. Ik heb in de memorie van antwoord willen aangeven, dat ik thans geen mogelijkheden zie.

In aanvulling op datgene wat ik daarover in de memorie van antwoord heb opgemerkt zou ik verder nog het volgende onder de aandacht willen brengen. In de pensioenwereld wordt grote waarde gehecht aan de band tussen het pensioenfonds en degene, die het pensioen ontvangt. Voorbereiding van wetgeving waarbij zou worden opgelegd dat alle pensioenbetalingen via de uitvoeringsorganen van de demografische verzekeringen lopen, sta ik niet voor. Het initiatief voor een verzoek tot gecombineerde betaling dient naar mijn mening, conform de huidige wettelijke regeling, van de gepensioneerde of (eventueel) van het pensioenfonds uit te gaan. Evenmin acht ik op dit moment wijziging van de uitvoeringspraktijk met betrekking tot de verrekening van de eigen bijdrage-AWBZ nuttig of noodzakelijk.

Uiteraard zal ik in de toekomst in voorkomende gevallen alert blijven op de mogelijkheid of er nieuwe werkzaamheden aan dit deel van de uitvoeringsorganisatie kunnen worden opgedragen.

3. De gevolgen voor de werkgelegenheid

De leden van de fractie van de P.v.d.A. informeren of er ook contacten zijn geweest met de uitvoeringsorganen van de werknemersverzekeringen omdat daar, zo menen zij, als gevolg van de stelselherziening sociale zekerheid een toename van de personeelsbehoefte is te verwachten. Ook de leden van de C.D.A.-fractie vragen hiernaar en noemen in dat verband nog de gewestelijke arbeidsbureaus.

In het recente verleden is er op dit gebied informeel contact geweest met vertegenwoordigers van het Gemeenschappelijk Administratiekantoor en enige zelfadministrerende bedrijfsverenigingen. Daarbij kwam vast te staan, dat de voortschrijdende automatisering bij de bedrijfsverenigingen geen mogelijkheden bood voor overname dan wel voor een voorkeursbehandeling van medewerkers van de Raden van Arbeid.

Ten aanzien van de toename van de werkgelegenheid bij de bedrijfsverenigingen als gevolg van de stelselherziening is bovendien reeds vastgelegd, dat medewerkers van Gemeentelijke Sociale Diensten voorrang hebben. Het vorenstaande laat onverlet, dat in individuele gevallen medewerkers van de Raden van Arbeid in dienst treden van het Gemeenschappelijk Administratiekantoor of de zelfadministrerende bedrijfsverenigingen. Indien te zijner tijd blijkt dat de mogelijkheden van opvang binnen één organisatie onvoldoende zijn, zou in nader overleg bezien kunnen worden of er op dat moment bij de bedrijfsverenigingen mogelijkheden zijn om een voorkeursbehandeling aan te bieden aan het personeel,

dat als gevolg van de automatisering van de administraties van de AKW en in een later stadium van de AOW/AWW overtollig zal worden.

Met de gewestelijke arbeidsbureaus zijn op het onderhavige gebied nimmer contacten geweest.

4. Rechtspositionele gevolgen

4.1. Rechtspositie van het personeel

De leden van de P.v.d.A.-fractie gaan in op het voornemen om ambtenaren per 1 januari 1988 onder de werkingsfeer van de WW te brengen. Wanneer – aldus deze leden – voor diegenen die met wachtgeld gaan vóór de wijziging van de werkloosheidsregelingen voor ambtenaren, de bestaande regelingen blijven gelden en voor hen, die na 1-1-1988 ontslagen worden, nieuwe regelingen zouden gaan gelden, ontstaat de situatie dat als gevolg van precies dezelfde omstandigheden, een deel van het personeel zou vertrekken onder de huidige regelingen en een ander deel zou vallen onder de vigeur van nieuwe wetgeving, met mogelijk een slechtere regelgeving.

In verband hiermee zij opgemerkt dat het overleg met de vakorganisaties en de besluitvorming over dit voornemen binnen het kabinet nog niet zijn afgerond. De beleidsbeslissing voor het tijdstip, waarop de operatie moet worden uitgevoerd, zal betrokken worden bij de voorbereiding van de rijksbegroting voor het jaar 1988. Overigens kan niet op voorhand gesteld worden dat degenen, die onder het nieuwe regiem ontslagen worden, slechter af zullen zijn. Er ligt namelijk geen bezuinigingsdoelstelling ten grondslag aan het voornemen om ambtenaren onder de werkingsfeer van de WW te brengen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben het vermoeden dat het verschil tussen secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden meer omvattend is dan alleen de invulling van de arbeidstijdverkorting.

Als overige verschillen in de secundaire en tertiaire sfeer zijn te noemen regels rond ziekmeldingen en bijzonder verlof op plaatselijke/regionale feestdagen. Op dit vlak zijn er ook tussen afzonderlijke Raden kleine verschillen. Dit is de volledige opsomming van de verschillen, genoemd in de brief van de Vereniging aan het departement, die in afschrift aan de vaste Commissie is gezonden.

4.2. De rechtspositie van de voorzitters

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wijzen erop dat de positie van de voorzitters in de nieuwe situatie zal veranderen. Voorts informeren zij naar de wijze waarop ik de opvattingen van de voorzitters heb gepeild.

De stelling van deze leden dat de positie van de voorzitters verandert in die zin dat zij nu autonoom kunnen handelen en straks onderdeel zijn van één geïntegreerde organisatie is juist. Dit immateriële aspect is nimmer door mij ontkend. Integendeel, dit is voor mij de belangrijkste overweging geweest om in dit wetsvoorstel te voorzien in een functiegarantie in die zin dat de voorzitters tot directeur van het districtskantoor worden benoemd. Qua zwaarte en inhoud van de functie is op deze wijze naar mijn mening een adequate voorziening aangeboden. Daarmee wordt tevens bereikt dat hun deskundigheid op het terrein van de sociale verzekeringen voor de organisatie beschikbaar blijft.

Het immateriële verlies aan autonome positie van die voorzitters, die met de feitelijke overgang zullen worden geconfronteerd, weegt naar mijn mening niet op tegen het belang van de wenselijke structuur van de uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekeringen en het belang van de coördinatie van het beleid ten behoeve van het personeel dat met een aanzienlijk verlies aan werkgelegenheid te maken zal krijgen.

Ter voorbereiding van de adviesaanvraag aan de SER en dit wetsvoorstel zijn er enkele gesprekken geweest met de SVB en de Vereniging van Raden van Arbeid. Laatstelijk heb ik op 12 februari 1986 met een delegatie van de Vereniging gesproken. Daarbij is met name van gedachten gewisseld over de wijze waarop het voorzitterschap zou moeten worden waargenomen bij die Raden waar vacatures zouden ontstaan als gevolg van pensionering. Voorts is daarbij over materiële en immateriële aspecten van de arbeidsvoorwaarden van de voorzitters gesproken.

5. Besluit

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vragen ten slotte wat de consequenties zouden zijn, indien het wetsvoorstel niet zou worden aanvaard.

Naar mijn mening zou dit zeer ernstige gevolgen hebben voor de toekomstige structuur van de uitvoeringsorganisatie van de demografische verzekering. De regionale structuur, waarbij de gevalbehandeling zo veel mogelijk wordt gedecentraliseerd, zal niet zonder meer kunnen worden gerealiseerd. Niet vergeten moet worden dat bij de huidige onderhandelingen tussen Bank en Raden de voorgenomen integratie van de werkorganisaties als vertrekpunt is genomen. Het gevaar is aanwezig dat deze organisaties – bij het onverhoopt niet doorgaan van die integratie – weer terug zullen vallen op de oorspronkelijke uitgangstellingen. Wijzigingen in de taakverdeling zullen in dat geval telkenmale via nadere regelgeving na advisering door de SVr moeten plaatsvinden. De SVr zal daarbij Bank en Raden bij de advisering betrekken. De vraag rijst of het nastreven van het deelbelang in dat geval tot resultaten zal leiden die vanuit doelmatigheid en cliëntgerichtheid als optimaal zijn te beschouwen.

De bestaande bestuurlijke structuur zal gehandhaafd blijven. Het gevaar is groot dat de besluitvorming over en de implementatie van de automatiseringsprocessen ernstig zal worden vertraagd. Dit terwijl de personeelsomvang van met name de kleinere Raden zodanig wordt dat het laten voortbestaan van autonome Raadscolleges naar mijn mening maatschappelijk gezien nauwelijks te rechtvaardigen is.

Het personeel zal in veel mindere mate kunnen profiteren van het gecoördineerde personeelsbeleid. Voor elk personeelslid zal het werkgelegenheidsperspectief primair worden bepaald door de situatie binnen de eigen Raad. Uiteraard kunnen gecoördineerde afspraken – tussen de Raden onderling en wellicht ook met de Bank – worden gemaakt. Het gevaar is evenwel duidelijk aanwezig dat het belang van ieder autonoom organisatieonderdeel afzonderlijk niet dezelfde is als het belang van een geïntegreerde organisatie. Alleen voor de overgebleven voorzitters zal er geen sprake zijn van een immaterieel verlies aan positie.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf